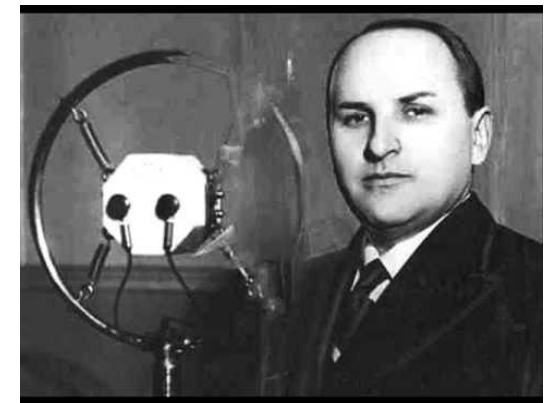

Hanna Helena Chrzanowska

pielęgniarka
pedagog
pisarka
społecznik
patron naszej szkoły

Hanna Helena Chrzanowska

Pochodziła z Mazowsza.
Urodziła się
7 października 1902 roku
w Warszawie,
przy ul. Senatorskiej 38,
w rodzinie szlacheckiej
herbu Korab.

Hanna Helena Chrzanowska

Została ochrzczona w kościele parafialnym
św. Wojciecha w Wiązownie.

Hanna Helena Chrzanowska

Dom rodzinny wypełniony był pięknymi przedmiotami, miał własną oranżerię, a bale w niej uwiecznili m.in. malarze np. Wojciech Gerson.

Jej ojciec był profesorem filologii i historykiem literatury na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, który ze strony matki spokrewniony był z Joachimem Lelewelem i Henrykiem Sienkiewiczem, natomiast matka była córką znanej w Warszawie rodziny przemysłowców.

Miała starszego o dwa lata jedynego brata Bogdana.

Jej rodzina słynęła z filantropii, m.in. jej ciotka, pielęgniarzka Zofia Szlenkierówna ufundowała w Warszawie szpital dziecięcy im. Karola i Marii.

Hanna Helena Chrzanowska

Edukację zdobywała najpierw prywatnie, później w Gimnazjum Sióstr Urszulanek, które ukończyła z odznaczeniem w 1920 roku.

Po maturze podjęła pracę w sekcji Komitetu Ochrony Polski, kwestując na rzecz ubogich oraz odbyła krótki kurs pielęgniarstwa, aby nieść pomoc ofiarom wojny polsko – bolszewickiej.

To wtedy zdecydowała się na zawód pielęgniarki.

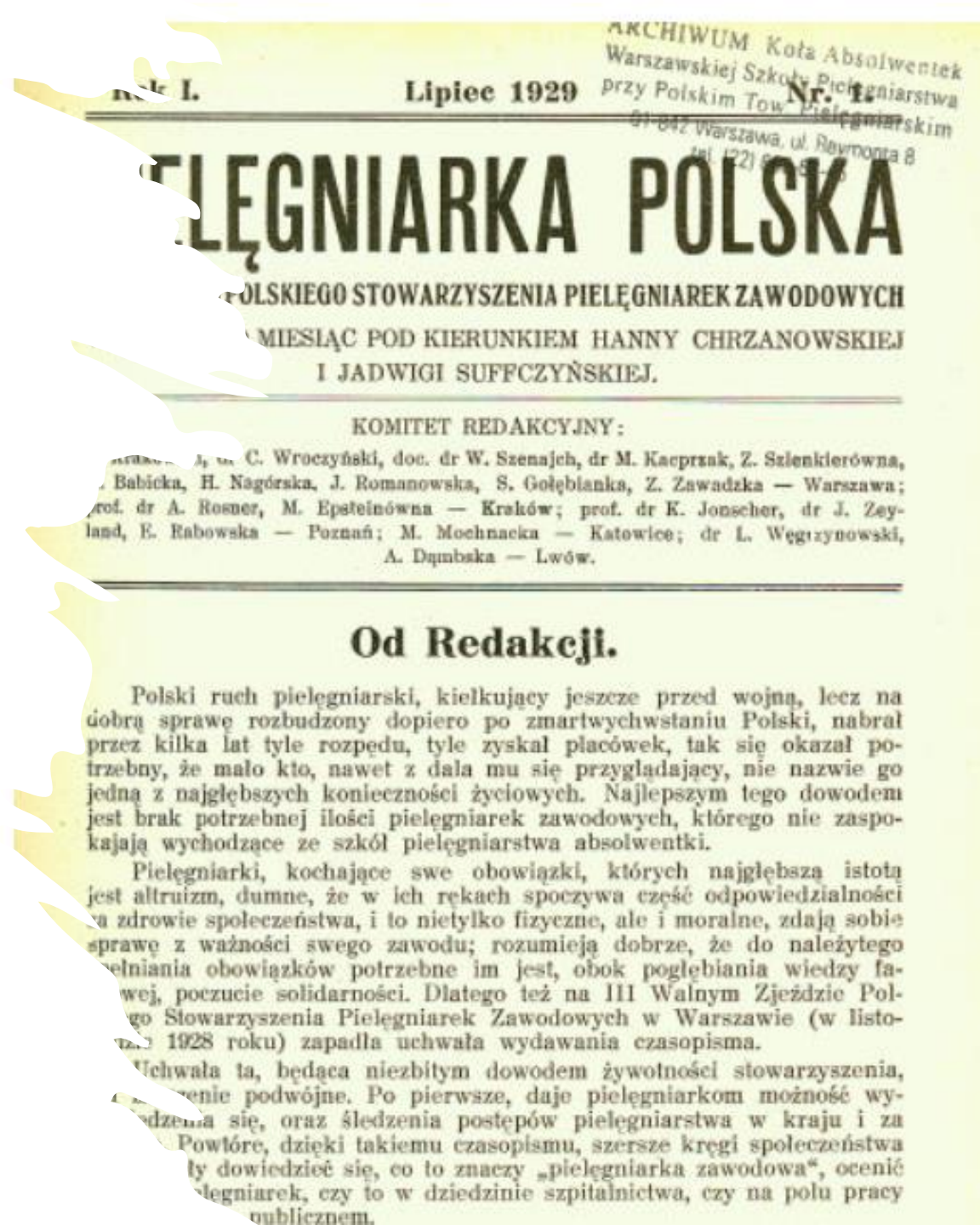
Halina Helena Chrzanow ska

W roku 1920 rozpoczęła studia polonistyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim. Na wieść o powstaniu Warszawskiej Szkoły Pielęgniarstwa przerwała naukę i wstąpiła do nowo otwartej placówki. Po jej ukończeniu, wyjechała pogłębić wiedzę z zakresu pielęgniarstwa we Francji i Belgii. Powróciwszy do Polski poświęciła się szkoleniu nowych zastępów pielęgniarek.

Hanna Helena Chrzanow ska

W latach 1929 - 1939 prowadziła, oprócz pedagogicznej, także działalność literacką, m. in. redagując miesięcznik „Pielęgniarka Polska” – pierwsze w Polsce czasopismo zawodowe dla pielęgniarek oraz pisząc wiersze.

*"Niech umierając nie
płacę
Bólem ludzkim
zgarbiona,
Że nigdy już nie zobaczę
Jak ruń się śmieje*

199.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U S T A W A

z dnia 21 lutego 1935 r.

o pielęgniarstwie.

I. Wykonywanie praktyki pielęgniarskiej.

Art. 1. Przez praktykę pielęgniarską rozumie się zawodowe wykonywanie następujących czynności:

- a) pielęgnowanie chorych w zakładach leczniczych i domach prywatnych,
- b) wykonywanie zleceń lekarza przy chorych,
- c) pracę w zakładach leczniczych, instytucjach zapobiegawczych, zakładach opiekuńczych, instytucjach społecznych, szkołach, zakładach przemysłowych oraz domach prywatnych w zakresie szerzenia higieny ogólnej i osobistej, zwalczania epidemji oraz zapobiegania chorobom.

Art. 2. (1) Do wykonywania praktyki pielęgniarskiej uprawnione są jedynie osoby, które uzyskały prawo praktyki pielęgniarskiej na zasadzie ustawy niniejszej. Osobom tym przysługuje również wyłączne prawo używania tytułu pielęgniarzki.

(2) Nadzór nad wykonywaniem praktyki pielęgniarzkiej należy do Ministra Opieki Społecznej.

Helena Chrzanowski a

Będąc członkinią Polskiego Stowarzyszenia Pielęgniarek Zawodowych wzięła czynny udział w przygotowaniu, uchwalonej przez Sejm w 1935 roku, „Ustawy o pielęgniarstwie”. Ustawa ta, uznana za jedną z najlepszych na świecie, miała regulować zawodowy status pielęgniarek i obowiązywała w Polsce do końca XX wieku.

Halina Helena Chrzanow ska

W czasie wojny jeszcze
młodej zaangażowała się
w opiekę, narażając własne
zdrowie i życie.

Niosła pomoc uchodźcom,
więźniom i przesiedlonym.
Szczególną troską otaczała
osierocone dzieci.

Poszukiwała dla dzieci
żydowskich rodzin zastępczych
i bezpiecznych miejsc pobytu.

Organizowała kolonie letnie
i prowadziła akcje dożywiania.

Mama Helena Chrzanowski

Po wojnie rozpoczęła pracę w Uniwersyteckiej Szkole Pielęgniarsko-Położniczej jako kierowniczka działu pielęgniarstwa społecznego.

W 1946 roku wyjechała do USA, poznając nowojorskie pielęgniarstwo domowe. Zdobyte doświadczenie wykorzystała organizując pielęgniarstwo przyszpitalne i domowe. Jednocześnie prowadziła w różnych miastach Polski kursy dokształcające dla pielęgniarek.

Hanna Helena Chrzanowska

W latach 1957 – 1958 była dyrektorką Szkoły Pielęgniarstwa Psychiatrycznego w Kobierzynie.

Po przejściu na wcześniejszą emeryturę zajęła się działalnością charytatywną, roznosząc opuszczonym i samotnym posiłki, prezenty świąteczne i imieninowe.

Helena Chrzanowska

W 1966 r. spożyła a chorobę nowotworową, przechodząc w jej trakcie operację chirurgiczną i sesje radioterapii. Zmarła 29 kwietnia 1973 roku w swoim mieszkaniu. 2 maja odbyły się ceremonie pogrzebowe przy licznych udziale duchowieństwa, wiernych i pielęgniarek, po czym została pochowana w rodzinnym grobowcu na Cmentarzu Rakowickim.

Hanna Helene Chrzanowski

Została beatyfikowana
28 kwietnia 2018 roku w Sanktuarium
Bożego Miłosierdzia w krakowskich
Łagiewnikach. Mszę świętą sprawował
w imieniu papieża Franciszka, legat
papieski, kard. Angelo Amato.
W wydarzeniu udział wzięły pielęgniarki,
lekarze, chorzy z ich opiekunami, a także
wolontariusze oraz krewni Hanny
Chrzanowskiej wraz
z jej chrześniakiem.

Halina Helena Chrzanow ska

Za życia odznaczona
trzema odznaczeniami:

**Odznaką honorową
„Za wzorową pracę
w służbie zdrowia”
w 1957 roku**

**Orderem *Pro Ecclesia et Pontifice*
w 1965 roku**

**Krzyżem Kawalerskim Orderu
Odrodzenia Polski
w 1971 roku**

Hanna Helena Chrzanowska

21 września 2007 powstała Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „AGAPE” im. Hanny Chrzanowskiej w Krakowie, której celem jest niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym.

Hanna Helena Chrzanowska

Jest autorką poniższych publikacji:

Niebieski klucz. Warszawa: Marchoń, 1934.

Miłosierdzie Skargi. Kraków: Krakowskie Zakłady Graficzne i Wydawnicze, 1936.

Krzyż na piaskach. Warszawa: Biblioteka Polska, 1938.

Zabiegi pielęgniarские. Wyd. 1. Kraków: Polskie Stowarzyszenie Pielęgniarek Zawodowych w Warszawie, 1938.

Płonący śnieg (rękopis).

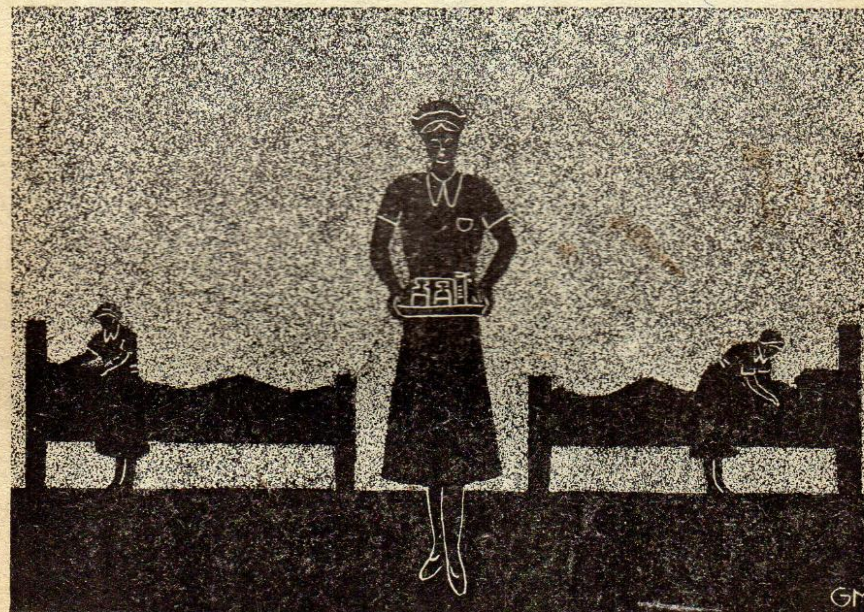
Pielęgniarstwo w otwartej opiece zdrowotnej. Wyd. 1. Warszawa: Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, 1960.

Rachunek sumienia pielęgniarki. Kraków: Wyd. Arbor, 2002.

ZABIEGI PIEŁĘGNIARSKIE

POD REDAKCJĄ

TERESY KULCZYNSKIEJ i HANNY CHRZANOWSKIEJ

KRAKÓW 1938

NAKŁADEM POLSKIEGO STOWARZYSZENIA PIEŁĘGNIAREK ZAWODOWYCH W WARSZAWIE

Hanna Helena Chrzanowska

W trakcie swojego życia pracowała i działała w:

sekcji Komitetu Ochrony Polski

Klinice Chirurgicznej

ambulatorium Pań Ekonomek w Krakowie

Polskim Stowarzyszeniu Pielęgniarek Zawodowych

Warszawskiej Szkole Pielęgniarstwa

Obywatelskim Komitecie Pomocy Społecznej

Polskim Komitecie Opiekuńczym w Sekcji Pomocy Wysiedlonym

Patronacie Opieki nad Więźniami

Sekcji Pomocy Przesiedleńcom

Uniwersyteckiej Szkole Pielęgniarek i Higienistek

Polskim Towarzystwie Pielęgniarskim

Okręgowej Komisji Kontroli Zawodowej w Krakowie

Szkole Pielęgniarstwa Psychiatrycznego w Kobierzynie

Hanna Helena Chrzanowska

Literatura dostępna w Bibliotece Medycznej Szkoły
Policealnej w Otwocku

Hanna Chrzanowska, Kazimiera Skobyłko, *Pielęgniarstwo w otwartej opiece zdrowotnej*, Warszawa 1976

Marzena Florkowska: *Radość dawania. Hanna Chrzanowska we wspomnieniach, listach, anegdotach*, Kraków 2018

Ks. Kazimierz Kubik: *Hanna Chrzanowska. Błogosławiona pielęgniarka*, Kraków 2018

Beata Dziejic, Zofia Sienkiewicz, Tomasz Kryczka, Dorota Koper: *Hanna Chrzanowska prekursorka polskiego pielęgniarstwa rodzinnego - świadectwo jej życia*. (artykuł)

Małgorzata Dziejic: *Hanna Chrzanowska. Biografia niepospolitej pielęgniarki na tle epoki (cz. I). W kręgu patriotycznej powinności i trudnych wyborów*. (artykuł)

Dominika Cicha-Drzyzga: *Ciocia pielęgniarka. Historia Hanny Chrzanowskiej*. (artykuł)

Wanda Chrzanowska, *Wspomnienia o Sachsenhausen*. (artykuł)